

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BACS-BODROGH-MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: **Vasárnap és csütörtökön.**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

A bajai utcával szemközi Falcione-féle ház,
hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények
intézendők és minden díjak fizetendők.

Felolvasó szerkesztő:

Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt.
Neptantóknak egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1.50.
Egyes szám ára 10 kr.

Politikai jelszavak.

Sajátságos nemzet vagyunk. A legelőőbb közszükséglettről megfeledekezünk egy sikerült politikai jelszó hallatára. S a legnépszerűlenebb kormány egyszerre megveti lábát a népszerűség talaján, ha politikai jelszavai visszhangra találak.

Egy-két évvel tekintünk csak vissza.

A jelenlegi kormány. — mert a jelenlegi mindenkiben folytatása a Tisza-Szápáry-uralomnak, — mondhatni gyűlölt volt a nemzet szemében.

Ugyanez a többség, ugyan e vezérférjak vitték a kormány rudját, csak a politikai jelszavak különböznek.

Akkor a közigazgatás reformja volt az egyedül üdvözítő panacea s nem volt jótételező gondolkodni tudó ember az országban, a ki be ne látta volna, hogy a nélkül állami életet nem folytathatunk.

Ma az egyházközpont reform az egyedül boldogító balszám, mely a nemzet fájó sebeit beheggeszti.

Mi a különbség a két jelszó között?

Az, hogy a közigazgatás reformját a nemzet higadgt mérlegelő ereje buktatta meg, ellenben az egyházközpont reformokat szenvedélyes vitatkozás közepette fogja megbuktatni a fanatizmus.

De különbség az is a kettő között, hogy míg a közigazgatás reformja valóságos nemzeti közszükségletet képezett, melyet innen is, túlhan is elismertek, addig igen tekintélyes azoknak a száma, kik az egyházközpont reformokat ma még közszükségletnek nem tekintik.

Végre az is lényeges különbség a kettő között, hogy míg a közigazgatás reform a nemzetben nem kellett föl pártusztát s az illetékes küzdőterem mérkőzött a politikai erők, addig az egyházközpont reform a legutolsó közszükséglet kezdve a székes fővárosig egyaránt szenvedélyes föllángolást idézett elő.

Miben egyeznek mégis a reformok?

Abban, — hogy egyikből sem lesz egyhamar semmi, Csak hogy egyik bukása maga után vonta a minis-

terelnők bukását, a másik bukása csak meg fogja erősíteni a kormány hatalmát.

S ime, itt látjuk nemzetünk sajátságos tévelygését, mellyel jelszavak varázserejétől elbódítatva, — a leggyengébb kormánynak képes a népszerűség pálmáját odanyújtani.

Ime a helyzet.

Szükségünk van reformokra.

Első sorban a választási törvény, — vagy más szóval a parlamenti reformra.

Aztán elodázhatatlanul szükségünk van a közigazgatás reformjára az egész vonalon, a mi egy évtizedre kibátó munkásságot igényel, Szükségünk van igazságügyi reformokra. Később állunk a pénzügyi reformok életbejelentésére. A tanügyi reformok szükséglete is mindinkább égető jellegűt ölt Végre tagadhatatlanul az egyházközpont reformok is keresztülvendők.

De ennyi nagy s valóban nélkülözhetetlen reform szükséglet közepett éppen az egyházközpont reformra hivatva dominálni?

Jelszó ez csupán, az ügyes Wekerle-kormány politikai jelszava, mely cseng-bong az országban pártok és kaszkok között a sympathiák s antipathiák áradatát zúdítva egymás ellen oly nagy sikerrel, hogy a függetlenségi s 48-as párt kettészakadt a fölötti versengésben, hogy ki támogatja erősebben a kormányt? Holott pedig a közigazgatás reformja előtt az egyházközpont reform filius ante patrem.

Az anakönyvek államosítása nem bir szilárd alap, mert nincsenek megbízható állami közegeink.

A zsidóvallás recepcziója beillesztendő lesz az állami közigazgatás keretébe, mivel az autonómia fölötti felügyelet a közigazgatási hatóságoknak tartatott fenn.

A vallászabadság szintén energikus kormányi ellenőrzést igényel, hogy szabadságá ne fájjon. Végre a polgári házasság keresztülvihetetlen mind-

addig, míg az esketést teljesítő közigazgatási közege a kormány-gépezetbe szorosan és szigorúan be nincs illesztve.

Es mégis mi most csak az egyházközpont reformokról, rajongunk Wekerleért és reformálni készülünk a főrendiházat.

Megfeledekezünk a hangzatosabb jelszó kedvéért a közszükséglet forrásából fölbuzgó követelményről.

Ki beszél ma közigazgatási reformokról?

Ma csak a papok s főrendek szidalmazásából élünk. Ime a Wekerle-kormány életképességének alapja.

Higadt, komoly s hivatott kormány a közigazgatás ujáteremtésén fáradozna s okula elődje szomorú tényein, üdvös hasznos törvényeket alkotna.

De Wekerle ocsó babérokat keres. — Ki népszerűbb nála — a hr. Csákyknál?

Ók — a harckeverők, a kik a népszerűség hullámtornyan végigostorozzák a papokat és a főrendeket.

Szép s épületes látvány ez.

Senki se tagadja, hogy merész vállalkozás. Azt se tagadjuk, hogy számos nagy reformtörekvés megvalósulása után ezt az ostort meg kell suhogtatni a fanatizmus fölött.

Sőt azt se tagadjuk, hogy ma is kedves látvány az államélet csucsán a liberalizmus faklyája, mely bevilágítja az előítéletek sötét zugait.

De minék a liberalizmus aranybányáiból aranytömböket tördelni ki emberfeletti erővel, holott még érezolvasztó kemenczünk nincsenek.

Megmondjuk mi az okát.

Port a nemzet szemébe.

A jelenlegi többség majd két évtizeden át gyakorolta az uralmat, s az a majtalan botlás és vastag tévelygés, a melylyel a nemzeti fejlődést meggátolta s évtizedekre visszataszította, gyűlöletessé tette a nemzet előtt.

Ezt a gyűlöletet kellett valahogyan eltakarni. eltüntetni a fölszínről.

A „Zombor és Vidéke“ tárczája.

Heine dalaiból.

Emlékeimben felidézem
A rég eltűnt szép napokat
Mi az hangod reggelenben,
A mi reám oly nagyon hat?

Oh, ne mondd, hogy szeretsz engem!
Tudom, hogy a világ éke:
A kikelet s a szerelem
Elpirulna szegényedbe.

Oh, ne mondd, hogy szeretsz engem!
Csak csókolj meg, szép angyalom,
S mosolyogj, ha a rózsákat
Holnap hervadtan mutatom . . .

Hiszpanusz.

A hétről,

(Fővárosi levél.)

A nagy kapuzás hete volt e hét. Utolsó ülését tartotta a képviselő ház, a főrendiház, szeptemberig pihen a politika, azaz hogy pihenne, ha nem volna delegáció. Am Bácsban együtt van a kis országgyűlés, mely arról nevezetes, hogy minden estendőben több-több milliót szavaz meg katonáknak s leendő-vén a tejjolt, a nagy országgyűlésnek már csak a bögre fenékén marad egy-két csöbbséj.

A közügyelem céztláblája mindazonáltal nem Bécs lett volna e héten, hanem — De es, ha véletlenül Bécsben nem éppen vasárnap van a nagy derby-verseny ugyanezen napon, melyen a magyarság unnepept át a kis erdélyi városokban. Habár nem voltam kint a budapesti pályaudvarokban, bizvást állíthatom, hogy többen rándultak föl Bécsbe, mint rándultak le Deésre. A sport, jobban mondva, a játszószemélyed ma már oly általános, annyira hatalmába került oregot, ifjat, urat és mesterlegényt, professzort és diákok, hogy egy lövőverseny napon va-

lóságos lázban van Budapest. Lázban akár a budapesti, akár a bécsi gyónak döntendő el a nagyfontosságú kérdés, hogy melyik lövő gyorsabb a láb. Ha Bécsben van lövőverseny, akkor Budapest rándul Bécsbe, ha Budapestben, akkor Bécs rándul le hozzánk: ez az egy dolog az, mely a nemetet és a magyart minden kapacitáció nélkül egy födel alá tereli, vagy hogy a szó betűszerinti értelmét használjam: egy gyeppen hozza össze.

A százdévi, kozmopolita nemzedék bizonyára sajnálkozó mosolygással olvasta (ha ugyan olvasta), hogy volt két magyar ember Bécsben, kiket a kötelesség vitt oda, akik azonban a nagy derby napjára nem maradtak Bécsben, hanem felültek a vonatra és egyhuzamban Deésig utaztak. Hát bizony magyarja válogatja, hogy ezt megselekedje. Csak olyan magyarok esináljak ezt meg, amilyen Apponyi Albert gr. és Horváth Gyula, akiknek ez a hosszú, fáradsztó utazás Bécsből Deésig meg vissza, egy kellemetes kirándulás számba megy.

Hála Istennek, vannak még magyarok, kiket nem érdekel, hogy a derby-díjat, melyik lö gazdája seprí be. Hala Istennek, az Emke iránt nem lanyhult az érdeklődés s lelkes figyelemmel kísérik a jók javai a magasatos munkát, melyet az egyesület végez. Kilencz esztendő lóintévelt most már nyugodtan mondhatjuk, hogy nem volt szalmaláng az a lelkesedés, mely ország-szerzte kigyúlt ennek előtte kilencz esztendővel. Sokan kicsinylik, keveslik az Emke egy millióját. Valóban kevés is még ez az egy millió a nagy feladatokhoz mérten, de nem szabad felednünk, hogy csak az első millió megszerzése nehéz, a többi már magától jön utána.

Csak jöjjön, nagy, rendkívül nagy szükség van rá Erdélyben. Im épp e héten hangzott el az oláh püspökök hazafiatlan beszéde a főrendek házában s épp e héten foglalta le a vizsgálóbíró egy csomó kompromittáló levelet, hazaaruló irattot a hírdett Ratiunál. Cosma Parthenél s a többiekkel Nagy-Szebenben. De épp e héten történt az is hogy a letoglalt iratokat éjnek idején ellopott a vizsgálóbíró lakasából, hogy ki? azt Ratiu urék tudnak megmondani; s ezen a héten történt az is, hogy ugyancsak Nagy-Szebenben muzsikaszókat vártak, a hírdetésben mondott beszédért Román Miron, tiszteletére oláh nemzeti zászlókkal diszitették fel a házakat, kivilágították az ablakokat s

végeztül az elmaradhatatlan faklyásmenet vonult a metropolita háza elé.

Mi jó, hogy a metropolita egy nappal később érkezett haza székhelyére. Vagy a faklyásmenetnek és a házak kivilágításának, vagy a kompromittáló iratok ellopásának el kellett volna maradni!

Hanem hát illik már valamit Budapestről is írni, Nem szabad megfeledkeznenk a hét irodalmi eseményéről. Vasárnap (minden vasárnap történik, mióta a munkaszünetet behozták) igen, vasárnap döntött a Petőfi-társaság a Magyar Hirlap által ajándékozott száz aranyos pályázat fölött. Ötven-ötven arany volt kintaze novellára és költői beszéltre. A novella díjat Abonyi Árpád, a Fővárosi Lapok segédserkesztője, e jeles tollu fiatal elbeszélő nyerte meg: a költőbeszély díjat egy az irodalommal eddig teljesen ismeretlen név: Dombay Hugó nyitrai ügyvéd. És egy egész sora még a dícsértelt kitüntetett műveknél.

Szóval: minden irodalmi pályázat eredményes, csak ne az akadémiá hirdesse. Az akadémiának sikerült az irókat elriogatni magától, közlébe sem mernek menni, nehogy gyanukba keveredjenek. Annál jobban emelkedik a kisebb társaságok, az egyesek s mint ebből az esetből látjuk: a lapok pályázatainak az a zászója.

Meglátjuk: egyszer majd az akadémiá is meggondolja a dolgot és leszáll pénzes ladjáiról, fölhívja a fedelt s hívja, hívogatja az irókat: gyertek, gyertek édes gyermekeim, markoljatok bele!

Csodák még mindig történnek .

Székelly Huszár.

A gyógyító hit.

Charcot, a párisi Salpétriere híres tanára, egyik orvosi szaklapban igen érdekes eziket kösöl a hit gyógyító hatásáról s egyáltalán a csodákról. E zikkből a következő részleteket adjuk: Charcot, hosszas orvosi gyakorlatában többször foglalkozott azaz a kérdéssel, hogy a hit mennyiben bír gyógyító hatással, vagyis mennyiben történnek csodák. Minden terapeutikus «csodának» van magyarázata s úgy előállásának, mint fejlődésének törvényei ismeretesek előttünk s ez nagy szerencse

És erre szolgált az egyházi-politikai reform alkalmas jelszava.

Most egy ideig feledve, hogy a többség s a kormány, mely intézi nemzetünk sorsát, ugyanaz, mely a hírhedt 14. §-t megszavazta, mely Heutzú szobra elé akarta vinni a nemzetet.

De vajjon ez a könyelmű játék politikai jelszavak-kal meddig fog eredményesnek mutatkozni?

Soká semmi esetre!

A leányzó nem halt meg, csak auluzik.

Fölvívás

Magyarország független érzelmű polgáraitól!

Tiszteelt polgártársaink!

Azon sajnálatos események után, melyek az országos függetlenségi és 48-as pártok körében az utóbbi időben végbementek, a kecskeméti függetlenségi és 48-as párt szükségesnek tartotta, egy országos párttervezetnek Kecske-méti leendő összehívását, melynek megtartására f. évi június hó 25. napját tűzte ki.

Midőn ezt a körülményt a függetlenségi és 48-as elveket valló választók kerültek, tartsuk és körök, s általában pártunk összes tagjainak tudomására hozni szerencsénk van, hazafiás és elvtársi bizalommal hívjuk fel, hogy e nagyfontosságú értekezletre — melynek programját köeli időben teljes részletességgel nyilvánosságra hozzuk — minél számosabban megjelenni — illetve magukat képviseltetni sziveskedjenek.

Kelt Kecske-méti, a függetlenségi és 48-as párt vezérbizottságának 1893. évi május hó 28-án tartott üléséből.

Hazafiás tisztelettel:

Sz. Tóth Márton

Szappanos István

jegyző.

elnök.

Különfélék.

* **Pályázat** van hirdetve a szabadkai törvényszéknel jegyzői, Zombor város rendőrkapitányságához gyalogrendőri állásra. — Zentán gyepmestert keresnek és szemben a Sanyaro Vendélek fizetésével nem érdekelten megemlíteni, hogy a járandóság 500 főt évi fizetés, szabad lakás és mintegy két holdnyi területű szántóföld hasznélvezete.

* **Árverések.** Baja június 17-én Walter Lőrincz ingatl. 12221 irk. — Szabadka július 6-án Pinkovits Antal ingatl. 2947 irk. — Nádaly június 9. Begecski Güss és társai ellen ingók. — Szabadkán Kiss Jánosné sz. Demerácz Brigitta ellen július 11-én ingatlan. — Ó-Beesen július 23-án Adler Ferecz ellen ingatl. Ugyanott Csabi Andras ellen július 9-én ingatlan. Ugyanott Gavanyzky A. Nikola ellen június 10-én ingók. Ugyanott Dvorszki Deák Julianna ellen júl 16-án ingatl. június 18-án Sándor Eva ellen szintén ingatlan és ugyancsak Ó-Beesen június 6-án Missuray A. ellen ingók. — Deronay Gain Nenád ellen június 24-én ingatlan. — Bresztovácuz augusztus 2-án Friez György ellen ingatlan. — Palánkai Pollák Maria ellen június 9-én ingóságok. — Baján Malagarszky Bertalan ellen augusztus 24-én ingatlan. — A gardnovecz rében járlat nélkül talált s elkobzott 250 drb bírkát és 64 bárányt, ha csak a tulajdonjog be nem bizonyított valaki részéről, június 7-én reggel 8 órakor fogják a titeli szolgábiró hivatalnál nyilvános árverés eladni.

* **Csodát** rendelt el a szabadkai törvényszéki Heidler Aladár zentán kereséki elien.

* **Tűzoltó ünnepély Szabadkán.** A „Magyar or-

szákos tűzoltó szövetség" XI-ik közgyűlést az évi augusztus 12—16 napján Szabadkán tartja, mely időre a következő ünnepi rend állapított meg: a) Az összes érkező vonatoknál a vendégek fogadásá és elszállásolása. b) Ugyanazon délután 4 órakor választmányi ülés, a városüzem tanácsértekezlet. c) Este ismerkedési estély, a „Post" és az „Arany Bárány" szafola helyiségeiben. 2. Augusztus hó 13-án. a) Reggel 7 órakor gyűlés az Teleki-terem, ahonnan a vendég ülésről testület a Szt-István-terre vonulnak, ahol a városüzem esküvőjéről a polgármester üdvözlő vendég bajtársakat, s ugyanakkor az orsz. szövetség elnökségéről rövid válszad adnak. Innen az összes tűzoltó-testülettel a Maria-Therézia főgyeházba vonulnak, ahol nagyszögös eskü-szent-háromsigi Váradí Ferencz, pápai kamarás, a magy. tüzoltó-főpapjának celebrátia mellett Veni Sanctes s együttel a helyb. önk. tűzoltó-testület zászló-mellettes menend vögtel. A mise után az összes tűzoltó bajtársak felvonulnak a városi színházba, a hol a zászlószögek bevérese sibi ünnepélyességgel fognak végbemenni.

* **A hazai fürdők köréből:** Felelte szép ünnepély-nep igazérik Póstyében június 11-é. E napra van ugyanis kitűzve az újonnan épült pompás Gyógyház valamint az új nyári színpár ünnepélyes megnyitása. — Ó-Bármel ádvölűzők a régi Póstyén vivamányát, melyek kétségkívül hozzá fognak járulni ezen — orvosi tekintetben pártalan hírből által ferdőhűlye felvirágzásához, s az ügyesen összehállított programm arra enged következtetni, hogy itt nem csak gyógyítani, hanem mulattatni is érik a betegek.

* **A gépékezőelőket és kazánfűtőket** vizsgálati zombori bizottság június hó 10-én fogja legközelebbi vizsgálatait tartani, a m. kir. államélelészeti hivatal helyesbégben. (Megyeház.) A vizsgálata jelenkezni óhajotók, kellően felszerelt folyamodványaik a m. kir. állami építészeti hivatalhoz intéztek. A vizsgálata jelenkezniök igazolniki kell: 1.) hogy 18. életévét betöltötték. (Az ifjabb egyének keresztelel.) — 2.) hogy magyar honossággal bírnak. — 3.) hogy orkeleség kifogásolatan életnek. (A 2. és 3. alattunk azonygy bizonyítványba is foglalattok.) — 4.) hogy fűtőt kazán, illetőleg dolgozó gépek mellett, gépész felügyelő alatt legalább hat hónapot át dolgoztak. (Az eről szót magánbizonyítvány az előjárásról által be megőserőstendők) Együttel a hivatal is figyelemzetnek a jelentőzők, hogy a gépész-jelöltök az állam hivatalos nyelvének oly mérveln való ismerete kívántatik meg, hogy a kiadott kázánügyi rendelkezelt teljesen megőrhessék; magyarul tudjanak írni, olvasni, beszélni. A kazánfűtő jelöltöktől csak az állam nyelvének megőrtése kívántatik.

CSARNOK.

A történelem az idők tanuja, a régiek hírnöke.

... neked élni kell, ó hoi!

S örökre mint tavasz virág!

Az mert emlékednek

Beszéltetve fogok szótmonni:

Hazám, hazám!

— Kócsyosy.

Az ember, hogy a legmagasabb célzt elérlesse, egy szellemi világot alkot magának: a tudomány és művészet világot, melyet ő rendez, munkál és ural.

A természet uralni nem képes, — a tudományt és művészetet igen. A tudomány és művészet az ő világa! Kimerítése azonban ép úgy lehetetlen, mint a világengernek, melyet egy gyermek akart kimeríteni.

A hajó át vágja a tengert s a barázdá elűnik. Eme barázdához hasonló az egyesnek működése. Csak több vagy az egész emberiség összműködése által meg eredményt, a történelem tartalmát, s mutatja annak általános rendeltetését.

Ha valamely tudomány — mint ilyen — általános jelleggel bír, a történelem mindenesetre bír. Ez anyja forrása valamennyi diszciplínának. Egy tudomány sem nélkülözheti azt. Mindenki kenyélen alapokát a történelemben keresni, miként alapigazságait is az ő palladiuma tszárja; — mert a történet ezúja az igazság utáni törekvés a multban; éppen azért kell, hogy minden egyes diszciplína abban keresse, abból vegye kiindulási pontját.

Ha megfigyeljük a történelem végletészeit, ha alakjainak és eseményeinek mérhetlenségét szemünk előtt elvonulni engedjük, — melynek tudomány mérközhetnek vele? Mi állhatna ki fonségével a hasonlatot.

Egy világtengernek képe sem elég arra! — Az ember szenvedélyek vihará retentője a hullámok tollódásánál. Az orkeleség hataranak áttörése az ember részéről gyakoribb mint a gátak áttörése a tenger hullámai által.

Ha a hajó csak a kormányos hidegvérűsége folytán evezhet át a hullámokon, mennyi elővigyázat és körültekintés szükséges ahhoz, hogy megtalálják a helyes utat a távol eső korszakok részei s a jelen zavartari között!

A történelem megővte ezt s megővte most is; — az ő evezője az igazság!

Föl lépni szerelve minden szükséges eszközzel, sikerül neki a népek és egyesek tetteit, cselejtait, vívmányait megbírálni, helyesen megőrtelni s az emberiség elő utamutató gyanant irányítói állítani.

A történelem tárgya nagyjában — kőtudomás szerint — az emberiség külső és belső kürdelmei, általános haladásának irányai, phasziai; államok alakulása, a nemzetek törkvései, ezek diadalai vagy bukásai; azon egy nemzet különböző társadalmi rétegeinek állapota, viszonyai stb. s végre az egyesnében keresi és találja meg a történelem mozgató rugót. Ime, az ember — a belső ember — a történelem sajátkepi tárgya.

A természetudomány, melyet sokan a történelem versenytársának vallanak, az ember phiszikai életének feltételeivel s a különböző életének rék gyakorlati hatásaival foglalkozik, tehát közelebről érdekel bennünket; szeretőj kis, gyönyörködünk az életünk rejtelmeinek látköz tünemények megőrtésén; — miért van az mégis, hogy lényünknek legrokonszenvesebb, legérdekesebb tudománya a történelem?

Mert — Göthe szerint — az a emberiség igaz tudománya az ember.

Néha meghatánk a természet szabályszerűségeit — mondja Felmény — a tenger meglhat a maga szabályszerű és óvósok hullámzásával és viharával, mégis érdekesebb a tájétköz tenger hullámainalibz bárka. Örömmel olvassuk az elhagyott sziget leírásait az abert Robinson az, akivel együtt közdünk és szuevűndök, Werescsagin festményén nem a Sahara s a ráfestett palma hatnak meg, hanem a palma alatt fekvő holt ember, s a hullára dőhözött tigris és a magasban lebegő sas; nem a Sipka szorosban dübörgő zivatar hoz emótiót, hanem a hátul emeltetett katona fr; Shakespeare drámájában szintén nem a tomboló vihar láttára szorul össze szívünk, hanem a Lear királynak a viharban felhangzó kacszárja. Abban a pillanatban, amint a tengeren, a szigeten, a viharban feltűnik az ember; vele együtt megjelenik rokonszenűnk tárgya, a meralis elem, az orkelesé élet, a dráma. Nem az elemek tusája indít rokonszenvre, hanem az érzelmek. A vihar az szuevűndök estájta egy pusztán maradt tözléje. Ez az oka, hogy a természetet tanulmányozni száp; — az ember tanulmányozása a legemesebb.

Az tehát, mint a tényezők e mérhetlen rendszerének egy része azokkal állandó összhangban működők közre az idők kezdetétől — szatodról esatadra — az idők végéig. Mikéut van saját

* **Gazdasági tudósítók.** A földmívelésügyi miniszter Falcione Nándort Zombor városra, Somogyi Emil pedig Baja városra nevezte az állandó gazdasági tudósítói tisztelet bízta meg.

* **Szabadka** nem kap vasúti üzemeltetőséget. — Így határozott a napokban a kereskedelemügyi miniszter.

* **A Bácsodrogh megyei köről,** mely a fővárosban alakult, már megemlékezünk. Podlóg közölők az ideiglenesen megválasztott tisztikart. Elnök lett: Paresetich Lázló; alelnökök: Vojnits Maden és Terek József; főtitkár: Marcekovics Imre; másodtitkár: Szalay Frigyes; főjegyző: Kovács Jenő; másodjegyző: Zombory István; haznagj: Birválszky György; másodhaznagj: Matkovics Béla; főpénztáros: Dungsersky Gedcon; másodpénztáros: Novics György; ellenőr: Kleiner Lajos és könyvtárnok: Margity Valér.

* **Kataszteri helyszínelés.** A m. kir. pénzügyminiszter által jóváhagyott tervvezet alapján vármegyénkben a következő helyeken fog kataszteri helyszínelés tartatni: Petrovasszéli, Kis-Kér Kulpin, Tiszakálmánfalva, Dorossz, Koltitk, Pr.-Sz.-Iván, Petrovácz, Csarvenka és Káty. A munkálatok megőrtésére Piechler Nándor, Pohl Károly, Rovszky Rezső, Rohoneyez Béla, Rohoney Géza, Szerényi Imre és Steininger Gyula kat. helyszínelésit bízatosk vannak kiküldve.

* **A Baross-szoborra** megőrtököl újabb a következő adományokat küldötték be a szegedi kereskedelmi iparkamarához; a kulai gör. k. hitközség 1 frot, Fischer Bernath (Ujvidék) 5 frot, a hodszági olvasó-egylet 9 frot 50 kr., az ujvidéki polgári lövész-egylet 6 frot.

* **Nyilvános polgári leányiskola Zomborban.** Kisjéjze Szeles Eta uró, Szeles Mihály kir. tanácsos, Pest megye volt alsópályának leánya szándékozta felállítani itt Zomborban nyilvános polgári leányiskolát az 1893/4-iki tanévben. A nevezett hölgy — kinek polg. iskolai tanárnői, a zeneakadémistól szerzett zongoratanárnői oklevele van s a francia nyelvének is képesített tanítója — ez idő szerint Palánkán áll egy nyilvános polg. leányiskola élén s bár ott állandó alkalmasságban van, azt ellegette, hogy a terbe vett intézetet itt, városunkban létesítse. Mellétele Pataj Isabella, az angol nyelv és a torna okleveles tanárnője és Jauch Ferecz nyugalmazott igazgató is működni fog az intézetben, mely internatussal lesz egybekapcsolva. — Az érdeklődők Jauch Ferecz urnál nyerhetnek közölebbi felvilágosítást s ugyancsak önla lehet az előleges felvétel czéljából jelentkezni. Nem hangsúlyozhatjuk eléggé, mily kívánatosnak tartjuk, hogy ezen intézet létrejöttén városunkban s a kerület egészében a leánynevelés iránt érdeklődők figyelmét reá.

* **Hymen.** Roth Zsófia kasszonyt Bács-Almásan eljegyezte Weisz József. — Frankl Dezső szegediekérei törvényszéki jegyző május 30-án tartotta esküvőjét Szabadkán Arzenovits Mariska kasszonnyal. — Schwarez Márkusz jankovicsi kereskedő, jegyet váltott Dennenbaum Róza kasszonnyal Indián.

* **Egy katonatiszt hirtelen halála.** Ujvidékről írják: Csernohosky Alajos, 70-ik gyalogredbeli főhadnagy tegnapielőtt a Fabry-fele vendéglőbe szült meg, honnét missap szabadságra akart utazni. A főhadnagy, aki beteges ember volt, több tisztársával sokáig mulatott a vendéglőben, de elfájtában hirtelen rosszul lett, s vért kezdett hányni és rövid kiindas után meghalt.

* **Uj pénzes levéborítékok** kaphatók a postahivataloknál, amelyek vaszonnal vannak bérelve. Egy ilyen boríték ára 2 kr.

* **A közigazgatási bíróság.** A belügyminiszteriumban nagy busgalommal dolgoznak azoknak a törvényjavaslatoknak a szövegezésén és indoklásaink szerkesztésén, melyek a közigazgatási bíróságra vonatkoznak. A közszék szervezéséről szóló javaslat már jóformán egészen kész, s Hieronymi Károly belügyminiszter mindenesetre már őszel, a harmadik ülésszak megnyitására fogja a képviselőháznak beértesztetni.

* **A Rudics báró hagyatéka.** Teleki József grófné megövelte a néhai Rudics József báró hagyatékát tevő szabadkai kumbajai és bacsalmási határban fekvő mintegy tizenkétfézer hold területű harmad uradalmát 1.900.000 fntért Teleki grófné a kérdéses ingatlanoknak feleselést örökös emén illetve a hagyaték tárgyában létrejöti egyezmény folytán már tulajdonosi bírta

* **A differitisz pusztítása.** O Besséről írják, hogy ott a differitisz pár nap óta romes módon pusztít. Nincs nap, hogy tíz-tizenegy gyermeket nem ragadna el a borzasszó járvány. A differitisz megőrték deli vidékén általában járványserűen fellépett s hatósági intézkedésre két járásban az ovdokát és az iskolákat bizonyítalan időre bezárták.

* **Amerikai örökség.** Baja városa amerikai örökséghez jutott. Harmadvéde Ruszicska János lajai polgár New-Yorkba költözött. Ruszicska most meghalt s a távolban sem feledkezett meg szülővárosáról: végrendeletében nyolcezer dollart hagyományozott a bajai városi körháznak. A városi tanács a belügyminiszteriumot kérte fel, hogy járjon közte a hagyomány felvételében.

törvénye, úgy van különös ezéja; — egyénileg vizsgálva, nyerte és bírja eszményét az erkölcsi tökélynek, mely az igaz, jó és szép megismerésében, valóságában áll. Az igazság, jog, erény: erre tanít a történelem.

Schlosz Lajos,

(Folyt. köv.)

Irodalom, művészet.

— A pesti könyvnyomda-résztulajdonosok egyesületének a következő pályázati hirdetményt küldte be nekünk:

Házánk ezer éves dísz fennállásának méltó megünneplés lesz az 1896-ban tartandó millenniumi kiállítás. A társadalom összes tényezői váltva azon fognak lenni, hogy az ünnepélyen nemcsak kifejezésekben, hanem maradóan szellemi alkotásokban is méltó kifejezést nyerjen az ország, melyet minden lelkes hazafi érzeneként és a nemzet által birt országának egy ereződéven át gyakorlati bátor és kitartó eredmények küzdelme felett.

Az ünnepok, a munkálkodók sorából a „Pesti könyvnyomda-résztulajdonosok” sem kíván elmaradni; sőt nem kimérelve költészet, hanem saját munkát és áldozatot, oda törekvők, hogy lehetleg az első sorban hely foglalhasson.

Mindenekelőtt a zene terén kíván nagyobbat mozgalmat indítani, azon téren, a melyen egy Liszt, egy Erkel, egy Volkmann és egy Mosonyi működött és a mely é korszakoktól csillagok óta semmi magasztos, semmi lélekemelő felmutatni nem képes; minnek egyik fő oka, hogy a társadalom részéről hiányzik a kellő huzidítás, a serkentés azon mértéke, a mely magával hozza a buzgóbb törekvést, a megfeszített munkálkodást, a mely megerősíti a lángszót. Mert nem elegendő a lángszó megzúszása, ha munkálkodásának nem nyitunk tért.

A „Pesti könyvnyomda-résztulajdonosok” tehát — indítatva a fent esmondott által — ezen pályázati hirdet három oly műre, melyek kiváló belbesztés által méltóan fogják emelni az 1896-ki millenniumi kiállítás díszes ünnepét.

1. Kiállítási ünnepi nyitány. Készítendő egy magyar stilyusban írt nyitány zongorára, két kére vagy négy kére és teljes zenekarra. Jutalom 200 aranykorona. Beuyjzásti határidő 1894. október 1-je. A pályázat eredménye 1895. január 1-én lesz kihirdetve. A nyitány és annak összes, bármely hangszerre, vagy bármely alakban eszközöltött átiratai a társaság tulajdonába mennek át és az közelezi magát legkésőbb 1895. október 1-ig a nyitányt kinyomatni.

2. Millenniumi Sonátá. Készítendő egy legalább három tételből álló sonátá zongorára, két kére; előnyben részesül eredeti magyar stilyusban írt és legalább három tételből álló eredeti magyar sonátá zongorára, két kére, mely lehetleg visszatérőzi a magyar zene fejlődésére a legfrébb időkől egészen a legújabb korig. Palyadíj 600 aranykorona. Beuyjzásti határidő 1895. január 1-je. A bíraltá eredménye 1895. május 1-én lesz közzétve. A sonátá feltevélen a társaság tulajdonába megy át és az közelezi magát a sonátát a pályázat eredményének kihirdetésétől számítva egy év alatt kinyomatni.

3. Kiállítási dal. Kivántatik egy eredeti magyar szöveggel bíró magyar mű-dal énekhangra, tetszés szerinti alakban zongorakísérettel, mely dícsótti az 1896-ki kiállítást, mint egy ezred-életet átolytatott fáradságos küzdelme méltó befejezését és mint a jövőbe vetett remény első szilárd alapját. Palyadíj 300 aranykorona. Beuyjzásti határidő 1894. október 1-je. A pályázat eredménye 1895. január 1-én lesz kihirdetve. A pályadíjjal kitüntetett dal és annak összes átiratai a társaság tulajdonát fogják képezni, a mely közelezi magát azt legkésőbb 1896. január 1-ig kinyomatni.

A pályaművek sorsa felett egy kiváló zenészeinkből álló bizottság fog dönteni; a pályadíjak a viszonylag legjobb műveknek is feltétlenül kiadandak.

A pályaművek a név megnevezése nélkül jelölve levéllel és idegen kézírással küldendők be. Az oly munkák, a melyek a kitűzött határidőn túl, avagy saját név alatt küldetnek be, tekintetbe nem vétetnek.

A pályázatban kizárólag magyar honpolgárok vehetnek részt. A három pályázati munka közül bármelyikre külön-külön is pályázhatni és a pályaművek alóirótt társaság iradojához küldendők be.

Remélhető, hogy a pályázat széles körökben élénk érdeklődést fog kelteni és zenészeink azon minél számosabban vesznek részt annál is inkább, mert a megjutalmazott munkán kívül a dícsérettel részesült művek, szerzők kívánságára, a társaság költségén szintén kinyomatnak.

— Irodalmi hullanások. Sokszor van szó ezekről a gyöngéden irodalmi tolakodásnak nevezett alkalmatlankodásokról, amikben itt-ott, mindenütt az országban a magyar közönséget egyes alantans irodalmi vállalatok részesítik utantal.

Nem is szólvá azokról a vakmerő és szemtelen zsarolásokról és revolverstógetésekről, amelyekre egyesenes büntető §-okat kellene alkalmazni, ezuttal a szelidebb fajtajú irodalmi tolakodás egy nemét van alkalmunk bemutatni, amit igen gyakran használnak a közönség nem kis boszankodására s itt-ott sikerrel.

Ez az ugynevezett irodalmi hullanások: erőszakosan belekapaszkodni a publikumban, nyakára küldeni a mindenféle érték-telen férez-munkát vagy egyéb „kiadványt” anélkül, hogy azt megrendelő volna, aztán egy darab idő múlva rállni a nyakára a t. e. publikumban, hogy fizeszen, ha nem fizet próbát fenyeggetni, és be próbálni, még pedig Bécsben, hogy még hathatósabb legyen az erőszakoskodás és nagyobb a költség.

Az irodalmi hullanások, ha valami vállalatra ráadják a fejüket, nem igen törődnek az előfizetésekkel, fognak ok maguknak erőszakosan, csak egyszer a könyv, fűzet, kép, hangjegy, vagy amit raszóni akarunk jöpenéért a közönségre, — legyen meg. Akkor elővessék ennek a sok mindennel megoldott országunk a lakosságáról — városok szerint — a névtárat és kedvök szerint „kiszedik szókából az előfizetőket, akiknek megkaldik hitvány, gyakran

ponya-értékű férezelményeiket, azzal a többnyire elrejtett figyelmeztetéssel, hogy ha nem teszik az illetőnek — hát küldje vissza.

Nemcsak egy ilyen vállalat boldogítja a közönséget és fenyegeti meg aztán, ha megfellekedezt a küldeményt megint pös tára tenni, hogy bepereli és így meg egy költségét okoz.

Nem kell a fenyegetőzéstől megijedni s bár mi emberséges dolgunk tartjuk, ha valaki visszautasítja azt, mire nincs szükség, ha után nem eszelezi ezt meg s a könyvecskéket, képeket, mit egyebet félredobja is és többé nem törődik az ügyvel, az sem baj. — A küldő sohasem perel, mert tudja jól, hogy hiába eszelekedne.

— **Közbesztés tábla** gömbölyű fák kiszámítására erdő-birtokok, faiparosok és építési vállalkozók részére. (Ára 30 kr.) Ily című kis könyvecské kaptunk. E könyvecske nagy előnyökön nyujt az erdőgazdász kezelt személyzetének, a táblázatok a legnagyobb pontossággal mutatják ki a gömbölyű fák köbértartalmát, használhatják építési vállalkozók és mindazon iparosok is, a kik faanyagot dolgoznak fel. Kapható Pécsét Engel Lajos könyvkiadónál.

— **A magyar szent korona országainak vörös-kereszt egylete** a humanus intézmény eredeténél, céljánál, eszközeinél és fejlődésénél rövid ismertetéssel becsajtozza közre egy kis fűzetben, melyet az egyült központi irodája (Budapest IV. koraaherzeg-utca 2.) mindenkié, aki kívánja, díjtalanul küld meg. — Főhivjűk olvasáink figyelmét ezen ügyesen s gondaló összállított fűzetre, mely Ribáry József főrendiháti tag tollából került ki.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Érdekes vádolt állott a napokban a szabadkai törvényszék előtt.

Egy vállig érő „pajész”-szal, kerék bírsónysipkával és hosszú kaftán-forma kabattal ékesedő Veszeli Bárhch Elías nevű bonyhádi illetőségű házaltó Tauszig Jakab volt bajai kereskedő sikkasztással vádolt. Panaszos ugyanis előadta, hogy vádolt tőle 13 év óta kézműsüri bizományi üzletet bírt s ez idő alatt vádolt a reá bízott árúk s illetve a befolyt pénzekről pontosan beszámolt, míg nem az elmúlt évben, midőn panaszos üzletét Baján feloszlatta, vádoltat is végkép leszámolni kívánt, amidőn kitűnt, hogy a reá bízott áruraktárból 650 ftt hiányzik. Panaszos a hiány részét Veszeltől kérdőre vonván, azzal védekezett, hogy a hiány részint onnan ered, hogy őt a vásárosz alkalmával többször meglopják, részint pedig onnan, hogy egy alkalommal a vásáriban felloszadás lepte meg, mikor rakatának nagy része tonkre ment.

A vádolt megpillantáskor egy a kir. íszék, mint a jelen volt hallgatóság azt hitte, hogy a Volga vidékéről ide esepent bevándorolt orosz zsidóval beszélt dolga, midőn vádoltat a tszék és hallgatóság meglegtetésére olyan szabatos, tisztá és válogatott magyar kijelölés védelmet adott elő, melyet mindenki csodaközszáll hallgatott végig.

És ugy látszik a törvényszéknek imponált a „pajész” vádolt védekezése, mert ennek állapottáira helyekedve, védekezése alapján fogadta el, őt az ellene emelt vád s következményei terhe alul teljesen felmentette.

Megemlítesse méltó dolog még az is, hogy vádoltat dr. Sallás Fülöp ügyvédi személyében védőt is vállalt, ez azonban már csak a bizonyítási eljárás befejezte után jelent meg és vádoltat, valószínűleg előre sejtve azt, hogy a tszék személyesen előadott védelmet elfogadja, az ügyvéd védelmetől ellaltott. A kir. ügyész felebbizést jelentett be.

NYILTTÉR.*)

A zombori fogyasztási egyelet mint szövetkezet tisztelt tagjaihoz.

Miután az egyelet a május hó 28-án tartott közgyűlés folytán megszűnt működni, elhatároztam magam az üzlet átvételére; ezen elhatározásom előtt számos volt jó tsg szives volt biztatítani engem arról, hogy bevásárlással támogattni fogak.

A midőn még minden egyes tisztelt tagok az üzletnek általam való átvételére egyelőre ez uton tudomásra hozom, egyben megemlítem hogy mind az árúk minősége, mind pedig a volt egyeleti árak üzletemben meg fognak maradni a legkedvezőbb hiteledadás mellett, sőt főörökvesem oda fog irányulni, hogy a legjobb árúval az eddigi árakat leszállítottam, s így azt hiszem, meg lesznek mentve a tisztelt tagok attól, hogy a kereskedők magas árai szerint legyenek kénytelenek vásárolni.

A legközelebbi napokban még külön közelelet fogok kiköcsajítani, s magamat szives partfogásukba ajánlvá maradtam

tisztelettel
Riebel Béla
üzletvezető.

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar-Franzia Biztosító-résztulajdonosok társaság Beniczky Ferenc ur ő Nagyméltósága elnökele által folyó évi május hó 26-án tartotta meg rendez közgyűlést. Az előterjesztett igazgatósági kiadottból a következő figyelemre méltó adatokat idézzük: A társaság üzletben a díj- és illetékebevételek, 3.668.935 forint, a jégbiztosítási üzletben 536.183 forint, a baleset-biztosítási üzletben 63.956 forint, és az életbiztosítási üzletben 760.842 forint tettek. Az összes díjbevétele 4.924.916 forint. Valamennyi igazgatásban kiadott, mint viszontbiztosítási díj, 1.465.783 forint; károkat fizetett a társaság üzletben 1.756.685 forint, a jégbiztosítási üzletben 445.345 forint és a balesetbiztosítási üzletben 21.568 forint, az életbiztosítási üzletben 169.767 forint, összesen 2.389.365 forint. A társaság bevételei az intézeti házak jövedelméből kamatokból, az értékpapírok nyereségéből és kölönféle jövedelmekből 246.541 forint tettek ki, az intézet tartalékainak összege 5.248.203 forint emelkedett. A díjkezelőlevény-nyerő 7.992.839 forint tartalmaz. Az életbiztosítások tőkeben és járadékokban

* E rovart alatt közöletéért nem vállal felelőseget a szerk.

1928.924 forint köpnyűnek. A társaság fennállása óta több mint 57 millió ftt károcsérettel fizetett ki lépnyűben. A 1900.539 forint nevű nyereségből osztalék nem adták, hanem 34.565 ftt a tüz-osztályi díjtartalékunk 750.000 ftt-ra való felemelésére. 10.000 ftt az iródat berendezés- és felszerelészámlánknál 40.000 ftt-ról 30.000 ftt-ra való csökkentésére, 30.000 ftt a tartalékokéknál 170.000 ftt-ról 200.000 ftt-ra való emelésére fordították, 25.974 ftt pedig új számlára vitették át. A társaság biztosítási alpjai 6.808.741 ftt 37 kr. tesznek ki. A közgyűlés elé terjesztett jelentésből és zárszámadásából megelégedéssel konstátáljuk, hogy ezen hazai intézet üzlete folyton érvedtetésben fejlődik. Örömmel üdvözöljük továbbá az új igazgatóság jelentésének azon részét, melyben kifejti, hogy üzletvezetésének feladatát úgy látja, hogy a Magyar-francia biztosító-résztulajdonosok társaság szellemi összállítottetését s mindenkor bevált ügyökni halozatát folyton fejlesztve, a biztosítási eszméjét hazánkban terjesztse és a biztosító közönség szükségleteinek méltányos, előzetény és szolid eljárással mindenkor megfeleljen.

Ezen cél elérésére a társaság minden erejét kizárólag a belföldi tüz és jégbiztosítási üzletre fogja összpontosítani. Eppen az elmúlt hetekben az ország minden részében pusztított tüzveszték igazolják ezen programnak helyességét, új bizonyoságot adva annak, hogy a társaság tüzbiztosítási közönségnek részére valódi életvédelmi. A viszonyok helyes felismerésének és valóban hazafias gondolkodásának adja tanujelét a Magyar-Franzia biztosító-résztulajdonosok társaság, midőn üzletvezetésének utolsó ezéja gyánút maga elé tűzte, hogy hazánk minden polgára, ha feje fölött megkondul a vészharang, a borzostó szerencsétlenség közepele azon megnyugvásra tömaszkodhassék, hogy a biztosítási kötevény megemnti őt az anyagi tönkretűstől, a koldusbottól, az alamizsnától.

Itt először látható.

Zombor, a „Vadászkővid” szálloda előtti téren.
Csak rövid ideig látható.

Eletnagyságu és mozgó vialzakok, melyek hasonlatosságuk, csodálata méltó jelmezük s csodálatos mechanikájuk által méltó felhívást keltenek.

A 150-nél több vialzakok közül különösen kiemelendő:

Ezer és egy éj, nagy hatást keltő csoportozat. — Rudolf néhai trónörökös a ravatalon. — XIII. Leó pápa ő szent-sége egyhazi díszben. — Hóféherke a hét törpével és a herceggel. — Második Sándor öböz csár halalos ágyon. — Amor és Vénus, mythologiai remekmű. — A vezeklé Magdolna. — Egy fiatal anya örmé és boldogsága. — Legújabb! BAROSS GÁBOR néhai keresk. miniszter életnagyságban. — A szép (tő)virrozott Iréne, akadémiai alak művésztől kivitt tővirrozással, körülbelül 400 rajzzal. — Egy gyönyörű amoretta-csoport, 6 db, melyből kettő mechanikai gép által mozog és forog. — Belház, a hites görög vitéz szép lányával, mint koldus. — Fatima, a híres keleti szépség mozog és dobnyázik. — Alméc, az egyptomi csodaleány, egy szépség. — Vecsera Mária báróné, a díjkorozott bécsi szépség. — Egész sorozata a népfajának a világ minden részéből és számos egyéb híresves személyek, u. m.: eszázarak királyok stb. — Külön szakaszban: a szép Meluzina, a habok tündére, fele hal, fele nő. — Továbbá egy nagyserű külön terem az ugynevezett „PÁRISI NEVETŐ”.

Kiállításom minden család által megtekintés nélkül megtekinthető. **BELÉPTI-DÍJ: Felmőtteknek 20 kr. Gyermekek és katonák (örmszterlől lefelé) 10 kr. Naponkint nyitva reggel 8 óráttól este 10 óráig. Este fényes kivilágolt mellet.**

Miután ezen nagy muzeum Európa legnagyobb városáiban a legnagyobb közelebesben részesült, számos látogatóst kér mely tisztelettel

WERIN R.
muzeum tulajdonos.

KLYTHIA a bőr ápolására
az arcbőr szíptés és fi-nomítására
ZSIRPUDER
Legelőgansabb fehér, rozszaszínű vagy sárga színű toillette-, bál- és salompuder.

Veglyég megvizsgálás és ajánlá
DR. POHL J. J., es. kir. tanár Bécsben.
Elsőszer levelek a következők hírgyékűl:
Wolter Sarolta, a es. kir. udvari színház tagja Bécsben. Beeth Lola, a es. kir. udvari opera tagja Bécsben. Schläger Antonia, a es. kir. udvari opera tagja Bécsben. Palmay Ilka, a Theater a. d. Wien tagja Bécsben. Oddon Iona, a Deutsches Volkstheater tagja Bécsben. Ernest van Dyck, a es. kir. udv. opera tagja Bécsben stb. stb.
Kapható a legjobb illatszerek-üzletben és gyögy-szertárban.

Tauszig Gottlieb
író
toillette szappanok és illatszerek gyára.
Főraktár:
BÉCS
L. Wollzeile Nr. 3.

